

“LEYKOPLAKIYA KASALLIGI: TIBBIY TAVSIF, TASHXIS VA DAVOLASH”

Meliqulov Javlonbek Ulug'bek o'g'li

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti talabasi

Rixsiyeva Nazira Taxirovna

Ilmiy rahbar: Alfraganus Universiteti Klinik fanlar kafedrası dotsent

Annotatsiya: Leykoplakiya — bu og'iz bo'shlig'ining shilliq pardasida paydo bo'ladigan oq yoki kulrang dog'lar bilan tavsiflanadigan holat bo'lib, ko'pincha chekish, chaynash tutuni yoki uzoq muddatli alkogol iste'moli bilan bog'liq. Ushbu holatning ko'pgina shakllari benign bo'lsa-da, ba'zi turlari (masalan, proliferativ verrukoz leykoplakiya) malignizatsiya xavfini oshiradi. Leykoplakiya tashxisi klinik tekshiruv va biopsiya orqali qo'yiladi. Davolashda asosan iritator omillarni bartaraf etish, zarur bo'lganda esa jarrohlik aralashuvlar qo'llaniladi.

Kalit so'zlar: Leykoplakiya, Og'iz bo'shlig'I, Shilliq parda, Malignizatsiya, Biopsiya, Proliferativ verrukoz leykoplakiya, Epstein-Barr virusi, Og'iz saratoni, Tashxis, Davolash.

KIRISH

Leykoplakiya — og'iz bo'shlig'ining shilliq pardasida paydo bo'ladigan oq yoki kulrang dog'lar bilan tavsiflanadigan holat bo'lib, ko'pincha chekish, chaynash tutuni yoki uzoq muddatli alkogol iste'moli bilan bog'liq. Ushbu holatning ko'pgina shakllari benign bo'lsa-da, ba'zi turlari malignizatsiya xavfini oshiradi. Leykoplakiya tashxisi klinik tekshiruv va biopsiya orqali qo'yiladi. Davolashda asosan iritator omillarni bartaraf etish, zarur bo'lganda esa jarrohlik aralashuvlar qo'llaniladi.

Etiologiya va risk omillari: Leykoplakiya rivojlanishining aniq sabablari to'liq o'rganilmagan bo'lsa-da, asosiy risk omillari quyidagilardir:

Chekish va chaynash tutuni: Bu odatlar leykoplakiya rivojlanishining eng keng tarqalgan sabablaridan hisoblanadi.

Uzoq muddatli alkogol iste'moli: Alkogolning uzoq muddatli iste'moli og'iz bo'shlig'ining shilliq pardaiga zarar etkazishi mumkin.

Og'iz gigiyenasi: Og'iz bo'shlig'ining noto'g'ri gigiyenasi, masalan, tishlarni to'g'ri tozalamaslik, leykoplakiya rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Immun tizimining zaiflashuvi: HIV/AIDS kabi immun tizimi zaiflashgan bemorlarda "og'iz sochli leykoplakiya" (oral hairy leukoplakia) rivojlanishi mumkin.

Epstein-Barr virusi: Ushbu virus og'iz sochli leykoplakiya rivojlanishiga sabab bo'lishi mumkin.

Klinik tasvir: Leykoplakiya ko'pincha og'iz bo'shlig'ining shilliq pardasida, ayniqsa lablar, tish go'shti, til va peshonada paydo bo'ladi. Dog'lar oq yoki kulrang rangda bo'lib, ularni artib tashlash mumkin emas. Leykoplakiya asosan og'riqsiz bo'lib, bemorlar ko'pincha uni tasodifan aniqlaydilar.

Tashxis: Leykoplakiya tashxisi klinik tekshiruv va biopsiya orqali qo'yiladi. Agar dog'lar shubhali ko'rinishga ega bo'lsa, biopsiya o'tkazish zarur.

Davolash: Leykoplakiya davolashda asosiy maqsad iritator omillarni bartaraf etishdir. Bunga quyidagilar kiradi:

Chekishni tashlash: Chekishni to'xtatish leykoplakiya rivojlanish xavfini kamaytiradi.

Alkogol iste'molini kamaytirish: Alkogol iste'molini kamaytirish ham leykoplakiya rivojlanish xavfini kamaytiradi.

Og'iz gigiyenasini yaxshilash: Tishlarni muntazam tozalash va og'iz bo'shlig'ini toza saqlash leykoplakiya rivojlanishining oldini olishga yordam beradi.

Jarrohlik aralashuvlar: Agar dog'lar katta bo'lsa yoki malignizatsiya xavfi bo'lsa, jarrohlik aralashuvlar qo'llaniladi.

Prognoz: Leykoplakiya ko'pgina hollarda benign bo'lib, to'g'ri davolash bilan yaxshi prognozga ega. Biroq, ba'zi turlari malignizatsiya xavfini oshiradi, shuning uchun muntazam tekshiruvlar zarur.

Xulosa: Leykoplakiya — bu og'iz shilliq qavatida yuzaga keladigan preneoplastik kasallik bo'lib, uning erta aniqlanishi va to'g'ri davolanishi og'iz bo'shlig'i saratonining oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Etiologik omillarni bartaraf etish, gigiyena talablariga rioya qilish va muntazam stomatologik nazorat orqali ushbu kasallikdan saqlanish mumkin. Leykoplakiya bilan og'rigan bemorlarni doimiy ravishda kuzatib borish va kerak bo'lganda invaziv aralashuvlarni amalga oshirish — zamonaviy stomatologiyaning muhim yo'nalishlaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mayo Clinic. (n.d.). Leukoplakia - Symptoms and causes. Retrieved from <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/leukoplakia/symptoms-causes/syc-20354405>

2. Healthline. (n.d.). Leukoplakia: Causes, Symptoms, and Diagnosis. Retrieved from <https://www.healthline.com/health/leukoplakia>

3.MedlinePlus. (2023, August 26). *Leukoplakia - Med